

**A SMALL
MUSEUM
WITH A LARGE
COLLECTION**

A GUIDE TO THE MUSEUM OF THE THEATRE INSTITUTE

SPRIEVODCA MÚZEOM DIVADELNÉHO ÚSTAVU

**MAŁÉ
MÚZEUM
S VEĽKOU
ZBIERKOU**

Múzeum Divadelného Ústavu - stopy, ktoré dotvárajú obraz o divadle

The Museum of the Theatre Institute - the Tracks that Paint the Picture of Slovak Theatre

Múzeum Divadelného Ústavu je jediné múzeum na území Slovenska, ktoré vo svojich zbierkach uchováva a spracúva kompletný materiál viažuci sa k scénickej divadelnej kultúre od založenia prvej profesionálnej scény v roku 1920. Celkový fond Múzea Divadelného Ústavu je tematicky a chronologicky systematizovaný prostredníctvom jednotlivých zbierok a jeho cieľom je zachytiť všetky 2D a 3D scénické teatriálne dôležité pre teatrologický výskum. Štatút Múzea Divadelného Ústavu získal Divadelný Ústav v roku 2006 – Sekcia kultúrneho dedičstva Ministerstva kultúry Slovenskej republiky ho zaevidovala listom č. MK – 1227/2006 – 400/4464 zo dňa 6. 3. 2006 pod registračným číslom RM 86/2006 v Registri múzeí a galérií Ministerstva kultúry Slovenskej republiky. Bolo to zavŕšenie procesu, ktorý trval v podstate tak dlho ako inštitúcia sama, keďže múzejné činnosť patrila od založenia k prioritám Divadelného Ústavu.

Hoci inštitúcia nedisponuje vlastným múzejným priestorom, jej výstupy súvisiace s múzejnou činnosťou sú mimoriadne početné a pravidelné najmä vďaka tomu, že Divadelný Ústav rozširuje pole svojich partnerstiev s inými špecializovanými inštitúciami (múzeami a galériami na Slovensku a v zahraničí) či divadlami, v ktorých priestoroch sa najčastejšie uskutočňujú aj výstavné a prezentačné projekty Múzea Divadelného Ústavu.

The Museum of the Theatre Institute is the only museum in Slovakia whose collections have preserved and processed complete materials about staged theatre productions since the establishment of the first professional scene in 1920. The Museum's exhibits are systematized in various collections according to theme and chronology, and its goal is to cover and maintain all 2D and 3D stage items that are important for theatre research. The Theatre Institute was granted the Museum Statute in 2006 – the Cultural Heritage Department at the Ministry of Culture of the Slovak Republic registered the statute on 6 March 2006 in Letter No. MK – 1227/2006 – 400/4464 under No. RM 86/2006 in the Register of Museums and Galleries of the Ministry of Culture. This completed the process that lasted nearly as long as the institution itself – after all, museum-related activities have always been a priority of the Theatre Institute.

Even though the Theatre Institute does not have its own museum space, it has produced numerous regular museum exhibitions. This owes to the fact that the Theatre Institute has been continually

extending the scope of its partnerships with other specialized institutions (museums and galleries in Slovakia and abroad) or theatres where the Theatre Institute's exhibitions and presentation projects are most frequently held.

At present, the Museum of the Theatre Institute administers over 30,000 exhibits and preserves large volumes of documents and photographic material (which is part of auxiliary funds). This is a solid foundation that keeps extending every year and (besides completing museum collections) helps paint a comprehensive picture about theatre in Slovakia. It creates a significant visual track that enables theatrical research to be conducted not only as far as the history of our theatre is concerned, but also in terms of its contemporary forms.

The Theatre Institute's basic output includes numerous exhibitions charting the activities of stage and costume designers as well as important anniversaries of Slovak theatres. The Museum enables the Theatre Institute to act as the main organizer and professional sponsor of the Slovak exhibition at the Prague Quadriennial of Performance

Múzeum Divadelného Ústavu v súčasnosti spravuje vyše 30 000 exponátov a množstvo listinného a fotografického dokumentačného materiálu, ktorý patrí k pomocným fondom. Je to solídny základ, ktorý sa každoročne rozširuje, a kompletizáciou múzejných zbierok sa dotvára celkový obraz o divadle na Slovensku, vytvára sa výrazná vizuálna stopa, vďaka ktorej sa uľahčuje teatrologický výskum nielen z hľadiska histórie nášho divadla, ale aj z hľadiska jeho súčasných podôb.

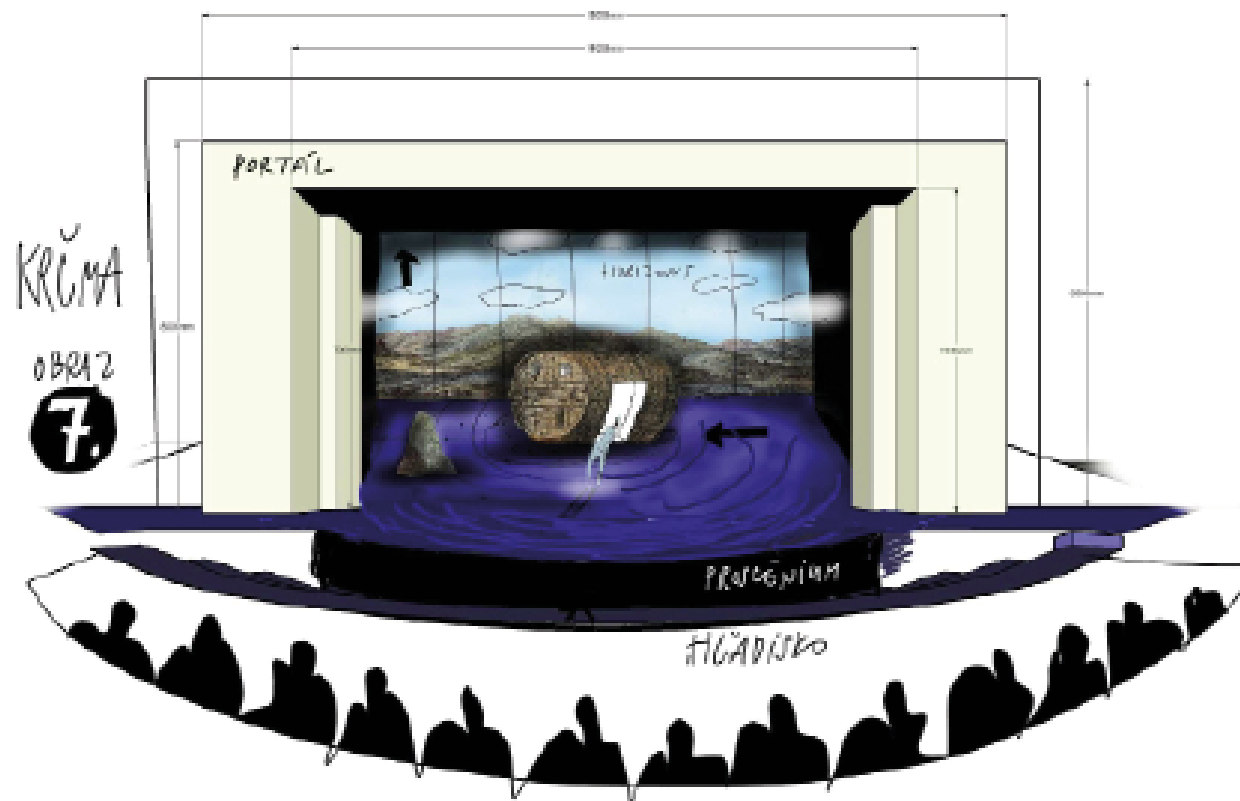
Základnými výstupmi Múzea Divadelného Ústavu sú početné výstavy, ktoré mapujú činnosť scénických a kostýmových výtvarníkov a dôležité jubileá divadiel. Prostredníctvom svojho múzea je Divadelný Ústav hlavným usporiadateľom a odborným garantom slovenskej expozície Pražského Quadriennale scénografie a divadelného priestoru. Účasť slovenských scénografů a kostýmových výtvarníkov je od samého začiatku mimoriadne oceňovaná, zlatými a striebornými medailami. Činnosť Múzea Divadelného Ústavu zapadá do Oddelenia divadelnej dokumentácie, informatiky a digitalizácie Divadelného Ústavu, ale vďaka svojim hodnotným zbierkam úzko participuje aj na publikačnej, výskumnej a projektovej činnosti inštitúcie. Od roku 2007 eviduje múzeum svoje zbierky v databáze CEMUZ – Centrálna evidencia múzejných

Na záver ešte ukážka z aktuálnej tvorby všestranného výtvarníka Františka Liptáka, ktorý sa venuje voľnej výtvarnej tvorbe aj scénografii a kostýmovej tvorbe pre činoherné i bábkové divadlá na Slovensku, ale najmä v Poľsku. Vytváral divadelnú scénografiu ešte pod vedením prof. Ladislava Vychodila. V súčasnosti patrí medzi progresívnych scénografov a rád využíva najnovšie technológie, či pri tvorbe scénických a kostýmových návrhov, alebo pri inscenovaní v divadle a vo filme. Medzi jeho najnovšie scénografie patrí Dobčinského rozprávka *Ako sa Lomidrevo stal kráľom* pre Slovenské národné divadlo (Lubomír Feldek, 2014, réžia: Ondrej Spišák). Scénu pretvoril na magickú krajinu plnú prekvapení a nápaditých výtvarných prvkov. Hoci existuje aj verzia scenára, do ktorého si v jednoduchých skicách zaznamenával nápady k jednotlivým obrazom, scénické návrhy vytvoril ako počítačovú grafiku. Priznáva, že mu to uľahčuje prácu a niekedy si aj pomôže scanom skice, ktorú si môže v grafickom programe jednoducho upraviť a vytvoriť tak ľubovoľné množstvo verzií scény. Vybrané návrhy ilustrujú charakteristický Liptákov

František Lipták
Lubomír Feldek: *Ako sa Lomidrevo stal kráľom*, Slovenské národné divadlo
Bratislava, 2014, réžia: Ondrej Spišák
Lubomír Feldek: *How Timberbreaker Became King*,
the Slovak National Theatre Bratislava, 2014, directed by Ondrej Spišák

Scénické návrhy (počítačová grafika; digitálny objekt)
Stage designs (computer graphics; digital object)

Finally, an illustration of the current art by the versatile visual artist František Lipták who produces free visual art, and stage and costume design for drama and puppet theatres in Slovakia and particularly in Poland. Lipták graduated in theatre stage design under professor Ladislav Vychodil. At present, he is one of the progressive stage designers who like to make use of new technologies, be it in the process of creating stage and costume art, or in theatre and film productions. His latest stage design was created for Dobčinský's fairy tale *How Timberbreaker Became King* produced by the Slovak National Theatre (Lubomír Feldek, 2014, directed by Ondrej Spišák). Lipták remodelled the stage and turned it into a magical landscape full of surprises and imaginative visual elements. Despite the fact that he recorded his ideas in notes to individual scenes of the physical script, Lipták created the stage design as computer graphics. He has admitted that this speeds up his work and sometimes he even uses scans of sketches which he can simply edit afterwards in a graphical software. This allows him to create any number of variations of scenes. The selected designs illustrate Lipták's characteristic style

that does not betray his inclination to puppetry – for example, in the way he works with material or in the way he prefers expressive colours. When he creates art for children, he often invites his own children to collaborate: for the production of *Timberbreaker* they designed a board game that was a part of the imaginative and graphically rich bulletin.

rúkopis, ktorým nezaprie dušu bábkera, ako to vidno v práci s hmotou alebo vo výraznej farebnosti. Pri tvorbe pre deti často prítýva k spolupráci vlastných detí; pre *Lomidrevo* spoločne navrhli aj spoločenskú hru, ktorá bola súčasťou nápadito graficky spracovaného bulletinu.

Zbierka divadelných kostýmov Theatre Costume Collection

Zbierka divadelných kostýmov nebola budovaná od začiatku systematicky a väčšina z kostýmov sa dostala do zbierok Múzea prostredníctvom darov alebo dlhodobých výpožičiek z divadiel. Je pozoruhodná najmä svojou rôznorodosťou, ako aj zastúpením viacerých významných kostýmových výtvarníčok a výtvarníkov. Nadalej rastie najmä vďaka darom alebo nákupom priamo z divadiel.

Najrozsiahlejšiu časť zbierky tvoria kostýmy z významných inscenácií predovšetkým bratislavských divadiel – Slovenského národného divadla v Bratislave, Divadla ASTORKA Korzo '90, Divadla Nová scéna, no nachádzajú sa v nej aj kostýmy zo Slovenského komorného divadla v Martine či z Divadla Jonáša Záborského v Prešove.

Najvzácnejším zo zbierky kostýmov je jednoznačne najstarší pánsky renesančný kostým z inscenácie hry Émile Verhaerena *Filip II.* zo Slovenského komorného divadla v Martine z roku 1944 (režia: Andrej Bagar), ktorého autorom

The Theatre Costume Collection has not been systematically built up from the very beginning. Most costumes have been acquired by the Museum either through donation or long-term loan from theatres. The collection is particularly remarkable for its diversity and includes examples of work by several prominent costume designers. It keeps growing primarily through donation or purchase directly from theatres.

The biggest part of the collection consists of costumes from notable productions staged mainly by Bratislava theatres: the Slovak National Theatre in Bratislava, the Astorka Korzo '90 Theatre and the New Stage Theatre. The collection, however, also includes costumes from the Slovak Chamber Theatre in Martin and the Jonáš Záborský Theatre in Prešov.

The most valuable item in the collection is undoubtedly the oldest men's Renaissance originating from the production of Émile Verhaeren's

Emil Makovický
Émile Verhaeren: *Filip II.*,
Slovenské komorné divadlo
Martin, 1944,
režia: Andrej Bagar
Émile Verhaeren: *Filip II.*,
the Slovak Chamber Theatre
Martin, 1944,
directed by Andrej Bagar

Kostým (zamat, satén, bory, zlatá
šujtáška)
Costume (velvet, satin, bory,
gold soutache)